

Invarena.cz, 23. 12. 2016

Endoprotézy se bát nemusíme, s novými klouby je život kvalitnější

PROSINEC 23, 2016 ADMIN 0 DISKUSE

Jen náhrad kyčelního kloubu je v ČR provedeno více než osm tisíc ročně. I díky tomu jde o bezpečnou a prověřenou metodu moderní medicíny.

Jsou pro nás samozřejmostí, a tak je ani nevnímáme. Pokud ale bolí, brzy si uvědomíme, jak

jsou důležité a jak moc je pro svůj spokojený život potřebujeme. Řeč je o kloubech, které nás nosí a umožňují nám pohyb.

Onemocnění pohybového aparátu přitom patří k vůbec nejčastějším a také výrazně zasahujícím do kvality života jednotlivce. Naštěstí moderní medicína dokáže poškozené a nefunkční klouby nahradit.

Lékaři dovedou v současnosti vyměnit všechny klouby v těle pomocí tzv. endoprotéz. Nejčastěji jsou nahrazovány kyčle a kolena, ale možné jsou i endoprotézy dalších kloubů. „Pacientovi můžeme voperovat buď jen částečnou, nebo totální endoprotézu. Zatímco při částečné se nahrazuje jen poškozená část, při totální endoprotéze se nahradí všechny kloubní plochy. Pokud je nutná například totální endoprotéza kolenního kloubu, neznamená to, že by se nahradilo celé koleno, ale pouze povrch kloubu a kloubní chrupavka. Při zákroku se tak odstraní jen malá část kosti s tím, že vazy, šlachy i svaly zůstanou zachovány,“ vysvětluje Vladislav Hospodář, primář oddělení ortopedie a jednotky totálních endoprotéz Rehabilitační kliniky Malvazinky, kterou provozuje společnost VAMED Mediterra.

Nejčastěji lékaři nahrazují kyčle

Totální endoprotéza kyčelního kloubu je nejčastěji používaný druh endoprotéz. Kyčelní kloub je velice důležitý a hodně zatěžovaný a vyžaduje zvýšenou pozornost. Tento párový kloub je po kolenním kloubu druhým největším kloubem v lidském těle a závisí na něm pohyb organismu. Při jeho postižení se chůze stává velmi bolestivou, nebo dokonce nemožnou a právě jeho náhrady jsou vůbec nejčastější prováděnou kloubní výměnou. „Jen v České republice je ročně implantováno více než 8 tisíc těchto kloubních náhrad. Zároveň se neustále zlepšuje materiál, ze kterého jsou vyrobeny. Souvisí to s tím, že operujeme stále mladší pacienty a ti potřebují, aby jim nové klouby vydržely co nejdéle,“ doplňuje Hospodář, který je mimo jiné lékařem českých reprezentačních týmů v házené, basketbalu či ledním hokeji.

V posledních letech se právě tato operační metoda velmi rozvíjí a spolu s tím se rozšiřuje i škála kloubních postižení, která lze takto řešit. K nim patří zejména artrózy, revmatoidní artritidy, poúrazové stavy a některé typy zlomenin, vrozené vady končetin, nádorové (obvykle metastatické) postižení kostí a také výměna uvolněné endoprotézy za novou. I tak jde stále až o poslední možnost, jak řešit pacientovy pohybové potíže spojené s velkými bolestmi. Lékař doporučuje endoprotézu až po vyčerpání konzervativní terapie, která zahrnuje léčbu léky, rehabilitaci, úpravu životosprávy, fyzikální terapii a balneoterapii.

Po operaci zpět do života

I přes rostoucí četnost zákroků je totální endoprotéza stále spojená s mnoha obavami. Je pravda, že se jedná o náročný zákrok, který však umožní pacientovi vrátit se zpět do života. I proto jsou klouby nahrazovány mladším pacientům než v minulosti. „Je pravda, že bezprostředně po operaci čeká pacienta náročná rehabilitace. Po ní by ale měl být schopný věnovat se všem aktivitám včetně sportu. Endoprotézu by ovšem neměl přetěžovat. Ačkoliv působí představa voperování endoprotézy a následná rehabilitace složitě a pro mnohé až děsivě, jedná se o běžný lékařský postup, který je prověřen lety praxe a zkušeností,“ uklidňuje ortoped.

Totální endoprotézy jsou zde od toho, aby lidem zkvalitňovaly život a navracely je zpět do plnohodnotného života. Naprostá většina lidí, kteří podstoupili celkovou náhradu kolene, zaznamenala dramatické snížení bolesti kolene a významné zlepšení schopnosti provádět běžné denní aktivity. „Pro mnoho lidí, kterým každý pohyb způsobuje nepředstavitelné bolesti, znamená možnost náhrady kloubu často jediný způsob návratu zpět do života bez bolesti a bez významného pohybového omezení,“ shrnuje primář Hospodář.

Jak dlouho endoprotéza vydrží? Záleží na několika faktorech, zejména na tom, jak často a při jakých aktivitách je kloubní náhrada používána. Svou roli hraje také to, jak se pacient sám o sebe stará, tedy zda má normální hmotnost, nebo nadváhu, chodí na pravidelné kontroly a dbá o dobrou fyzickou kondici. Mnoha lidem vydrží totální náhrada celý život, jiným méně než rok. Náhrady jsou konstruovány tak, aby ulevily od bolesti a umožnily stání, sezení, chůzi a jiné běžné denní aktivity. Pacienti však mohou s náhradami i sportovat, osvědčily se při golfu, jízdě na kole a při plavání.

Historie endoprotéz Počátky historie umělých kloubů sahají do 20. let 20. století. První totální endoprotéza kyčelního kloubu byla aplikována v klinické praxi v roce 1938 Philipem Willesem. V současnosti se jedná o běžně prováděný zákrok, který mimo jiné podstoupili třeba Arnold Schwarzenegger, Liza Minnelli nebo Jane Fondová.

Rehabilitace je nezbytná Operace, po níž nenásleduje kvalitní rehabilitace, svůj účel může jen těžko plnit. Po totální endoprotéze kyčle nebo kolene se obvykle nejdříve aktivují svaly okolo operovaného kloubu. Cílem rehabilitace je zlepšení rozsahu hybnosti v operovaném kloubu. Pacienta čekají dechová cvičení či cvičení gymnastika, která slouží jako prevence trombotických nemocí. Nevyhne se ani cvičení stehenních svalů a posilování horních končetin. „Důležitou součástí rehabilitace je chůze s oporou berlí, která začíná velmi pomalu, krůček po krůčku, nejprve po rovině a později po schodech. Poté pacient začíná cvičit pod dohledem na rotopedu, mohou být přidávány i jiné druhy terapie. Pacienty také například učíme, jak správně ulehát na lůžko a jak z něj následně vstávat. Přibližně po 4 až 6 týdnech od operace může být operovaná končetina plně zatěžována,“ vysvětluje ortoped Vladislav Hospodář.